

Mit / Udział biorą: Abdirahman Mohamoud Aden, Pia Bestritzki, Zoë Clift, Izabela Gremppka, Richard Kettner, Laura Kubitzke, Oliwia Kurnik, Jacqueline Sophie Pawliczek, Rahel Thomé, Marlena Wessollek, Paulina Wujko, Natalia Zielińska • **Band/kapela:** Franziska Brose, Cathrin Clift, Stefan Neubacher, Paweł Pawłowski, Ansgar Tappert

Künstlerisches Team / zespół: Regie/reżyseria: Heike Scharpff • Text & Dramaturgie / tekst & dramaturgia: Ewa Czerwiakowski • Raum & Bühnenbild / przestrzeń & scenografia: Andreas Knitz • Video/wideo: Moritz Springer • Sound & Musik / dźwięk i muzyka: Ansgar Tappert • Produktion / produkcja: Kai Jahns • Videotechnik: Matthias Ameis • Assistenz/asistentka: Sarah Pollnow • Bühnenbau / współpraca techniczna: Carsten Jess • Transport: Marian Caban

Premiere/premiera: Sa./sob. 9.4.2016

Vorstellungen/przedstawienia: So./niedz. 10.4.2016 •

Sa./sob. 16.4.2016 • So./niedz. 17.4.2016

Exil, Am Bahnhof Eisenspalterei, Eberswalde

Eberswalder Zentrum für demokratische Kultur, Jugendarbeit und Schule e.V. in Kooperation mit / współpraca: Gimnazjum im. Mieszka I w Cedyni (Renata Misiura i Monika Nawrot) i Cedyński Ośrodek Kultury i Sportu (dyrektor Paweł Pawłowski)

Dank an / Podziękowania zachcą przyjąć
Marianna Bogusz, Wacława Gałęzewska, Janina Wyrzykowska,
die Streletzki-Gruppe und/i Wohnorama Möbel Kuch GmbH
für die Genehmigungen zur Nutzung ihrer Immobilien /
za udostępnienie nieruchomości
sowie/oraz Freiwillige Feuerwehr Finow

www.kanaltheater.de

Gefördert durch / wsparcie

KANALTHEATER

ZEITZEUGE TRIFFT UTOPIST

VERSCHLEPPT JUNG OHNE ICH

wywieźli sama nic ja

Foto/fot. Ulrich Wessollek

Stationen der Performance • Stacje spektaklu

1. „Die Erinnerung hat eine Stimme“: Hof des Vereins Exil
„Pamięć ma głos“: podwórze Stowarzyszenia Exil
2. „Die Erinnerung hat einen Namen“: früherer Abort
„Pamięć ma imię“: dawna latryna
3. „Die Erinnerung hat einen Körper“: früheres Waschhaus
„Pamięć ma ciało“: dawna umywalnia
4. „Durch einen Zaun abgegrenzt“: Fläche ohne Baracken
„Ogrodzony płotem“: miejsce po barakach
5. „Hier standen die Baracken“: Fläche ohne Baracken
„Tu stały baraki“: miejsce po barakach
6. „200 Meter entfernt“: am früheren Eingang zum Lager
„W odległości 200 metrów“: przy dawnym wejściu do obozu
7. „Eine glückliche Kindheit“: am ehemaligen Bahnhof
„Szczęśliwe dzieciństwo“: przy dawnym dworcu
8. „Erinnerung ist auch Schmerz“: Fabrikhalle
„Pamięć to też ból“: hala fabryczna
9. „Kein Hass mehr“: Punkrocker-Baracke
„Bez nienawiści“: barak punkrockerów

Kein Hass mehr

(Song: Zitate der Überlebenden)

Manchmal schreie ich in der Nacht.
Im Traum sehe ich die Deutschen,
das Lager.
Hunde und Wachmänner.
Wir steigen aus dem Zug aus.
Wir gehen hinter Stacheldraht.

Ich bin wieder im Lager.
Ich stehe für die Suppe an.
Jemand brüllt mich an.
Ein Hund bellt.

Hier gibt es nichts mehr.
Keine Baracken.
Keinen Appellplatz.
Normales Leben.
Als ob da nichts gewesen wäre.

Die Reste von Baracken.
Das Grauen von damals kommt hoch.
Aber kein Hass mehr.

Manchmal werde ich depressiv.
Aber ich liebe das Leben.

Kein Hass mehr.
Kein Hass mehr.
Kein Hass.

Bez nienawiści

(song: cytaty więźniarek)

Czasem krzyczę w nocy.
Śnią mi się Niemcy,
śni mi się obóz.
Psy i wachmani.
Wysiadamy z pociągu.
Idziemy za druty.

Znowu jestem w obozie.
Stoję w kolejce po zupę.
Ktoś wrzeszy.
Szczeka pies.

Tutaj już nie ma nic.
Nie ma baraków.
Placu apelowego.
Normalne życie.
Jakby nigdy nic.

Resztki baraków.
Przypomina się tamta groza.
Ale nie ma już nienawiści.

Czasem wpadam w depresję
Ale kocham życie.

Nie ma już nienawiści.
Nie ma już nienawiści.
Bez nienawiści.

Das Gedächtnis des Ortes

Geblieden sind zwei Baracken, ein halb verfallener Abort, ein Waschhaus und eine riesige leere Fläche. Die äußeren Spuren sind nicht spektakulär, die erhaltenen Dokumente geben wenig preis. Doch dieser Ort hat sein Gedächtnis, gespeichert in menschlicher Erinnerung gespeichert, durch Erzählung weitergegeben. Während Wörter und Sätze erklingen, wird das Vergangene heraufbeschworen. Ein imaginärer Raum entsteht, und das Gedächtnis des Ortes wird hörbar, greifbar, anschaulich.

Die Teilnehmer der Performance bleiben im Hier und Jetzt verankert. Sie machen nichts vor, ahmen nichts nach, sie lassen sich von der Erinnerung leiten und nähern sich an das Unvorstellbare. Die Zuschauer haben an dem Annäherungsprozess teil.

Pamięć miejsca

Pozostały dwa baraki, rozpadająca się latryna, umywalnia i wielka pusta łąka. Zewnętrzne ślady są mało wyraziste, a zachowane dokumenty zdradzają niewiele. A jednak to miejsce ma swoją pamięć, zapisaną w ludzkich wspomnieniach, przekazywaną w opowieściach. Brzmienie słów i zdań przywołuje przeszłość. Otwiera się przestrzeń wyobraźni, a pamięć miejsca jest nagle słyszalna, obrazowa, w zasięgu ręki.

Uczestnicy spektaklu są zakorzenieni w „tu i teraz”. Nie chcą niczego udawać ani niczego naśladować, idą tropem pamięci, zbliżając się do tego, co niewyobrażalne. Widzowie biorą udział w tym procesie.

Das KZ-Außenlager Eberswalde

Acht Unterkunftsbaracken standen auf dem Gelände, das mit Stacheldraht unter Strom umzäunt war. Am 5. September 1944 trafen hier die ersten Häftlinge aus dem Konzentrationslager Ravensbrück ein. Insgesamt sollten es rund 800, hauptsächlich junge Frauen unter 21 Jahren werden, viele im Schulalter. Sie kamen aus Polen, der Sowjetunion, Frankreich und anderen Ländern. Der Tag begann um vier Uhr früh mit einem Zählappell. Dann führten bewaffnete Aufseherinnen mit Hunden die Frauenkolonnen in die Fabrik. In den Ardelt-Werken wurde Munition hergestellt, Granaten und Bomben. Die Häftlinge mussten zwölf Stunden täglich in zwei Schichten arbeiten. Drakonische Strafen, Kälte, Hunger und Angst prägten das Lagerleben. Anfang April 1945 wurden die Häftlinge nach Ravensbrück zurück gebracht. Viele von ihnen gingen dann mit den Transporten des Roten Kreuzes nach Schweden.

Marianna Bogusz, Wacława Gałęzewska und Janina Wyrzykowska waren 14 bis 16 Jahre alt, als sie im Sommer 1944 aus dem kämpfenden Warschau ins KZ Ravensbrück verschleppt wurden. Sie verließen die brennende polnische Hauptstadt, die nach der brutalen Niederschlagung des Aufstands menschenleer wurde. Sie haben alles verloren und mussten nach dem Krieg das Leben in einer Ruinenwüste neu anfangen.

Obóz koncentracyjny w Eberswalde

Teren otoczony był drutem kolczastym pod prądem i stało na nim osiem mieszkalnych baraków. 5 września 1944 roku przybyły tu pierwsze więźniarki z obozu koncentracyjnego w Ravensbrück. W sumie było ich około 800, głównie młodych kobiet poniżej 21 roku życia, wiele w wieku szkolnym. Pochodziły z Polski, Związku Radzieckiego, Francji i innych krajów. Obozowy dzień zaczynał się apelem o czwartej rano. Potem uzbrojone strażniczki z psami prowadziły kobiety w kolumnach do fabryki. Zakłady Ardelta produkowały amunicję – granaty i bomby. Więźniarki pracowały dwanaście godzin dziennie. Drakońskie kary, zimno, głód i strach składały się na obozową codzienność. Na początku kwietnia 1945 roku więźniarki przewieziono z powrotem do Ravensbrück. Wiele z nich transportami Czerwonego Krzyża trafiło potem do Szwecji.

Marianna Bogusz, Wacława Gałęzewska i Janina Wyrzykowska były w wieku od 14 do 16 lat w momencie deportacji latem 1944 roku z walczącej Warszawy do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück. Opuszczały płonąca stolicę, która po brutalnym zdławieniu powstania stała się bezludnym miastem. Straciły wszystko i po wojnie zaczynały nowe życie pośród ruin.